

Tekst 1 Altijd een oogje in het zeil

De auteur van een tekst kan op verschillende manieren de belangstelling van de lezer wekken of het onderwerp introduceren, zoals:

- 1 de aanleiding schetsen
- 2 de centrale vraagstelling formuleren
- 3 een afweging maken
- 4 een persoonlijke ervaring vertellen
- 5 het belang voor de lezer benadrukken
- 6 het centrale standpunt benoemen

In alinea 1 tot en met 4 van tekst 1 zijn drie van deze manieren te herkennen.

2p **1** Noteer de nummers van die drie manieren.

“Het recht om te verdwalen leerde mij juist om de weg terug te vinden” (regels 47-49)

1p **2** Waar leidt ‘verdwalen’ uiteindelijk toe volgens zowel Gabriels (alinea 7) als de auteur van tekst 1 (alinea 12-13)?

“‘Door al deze nieuwe technologieën dreigen we controle te verwarren met zorg’, zegt techniekfilosoof Katleen Gabriels.” (regels 67-70)

1p **3** Wat heeft die controle tot gevolg, volgens tekst 1?

Doordat kinderen constant in de gaten gehouden worden,

- A** hebben ze geen ruimte meer om fouten te maken.
- B** leren ze niet meer om zelf oplossingen te bedenken en zelf keuzes te maken.
- C** vertrouwen ze erop dat bij problemen alles vanzelf goed zal komen.
- D** weten ze niet hoe het is om ongemerkt onvoldoendes te halen of te spijbelen.

“‘Door al deze nieuwe technologieën dreigen we controle te verwarren met zorg’, zegt techniekfilosoof Katleen Gabriels.” (regels 67-70)

1p **4** Citeer de woordgroep waarmee zorg ook wordt aangeduid in tekst 1.

Uit alinea 9 en 10 wordt duidelijk welk gevolg constante surveillance heeft voor de morele ontwikkeling van kinderen.

1p **5** Welk gevolg is dat?

In alinea 14 wordt een aantal opmerkingen gemaakt over het feit dat studenten vaker thuis blijven wonen.

- 1p **6** Welk bezwaar zou een kritische lezer tegen die opmerkingen in alinea 14 kunnen inbrengen?
- A** Er wordt een verband gesuggereerd tussen vaker thuis blijven wonen en digitale controle dat niet feitelijk wordt aangetoond.
 - B** Studenten zouden vaker thuis blijven wonen door economische oorzaken, maar het is niet duidelijk hoe belangrijk die oorzaken zijn.
 - C** Vaker thuis blijven wonen zou komen doordat de digitale leiband te strak staat afgesteld, maar dat is een verkeerde vergelijking.

In alinea 7 tot en met 15 worden verschillende bezwaren tegen continue digitale controle genoemd.

- 4p **7** Noem vier van die bezwaren.
Geef antwoord in een of meer volledige zinnen.

In regels 174-176 heeft Katleen Gabriëls het over “verkeerde aannames over wat het betekent om een goede ouder te zijn”.

Een van die verkeerde aannames is af te leiden uit alinea 15.

- 1p **8** Welke verkeerde aanname is dat?
Geef antwoord in een of meer volledige zinnen.

In alinea 16 en 17 wordt gesteld dat het negatieve effect van digitale controle op de ontwikkeling van kinderen wel meevalt.

- 2p **9** Geef in eigen woorden weer welke twee verschillende relativeringen voor dit negatieve effect worden gegeven.
Geef antwoord in een of meer volledige zinnen.

In alinea 4 worden drie vragen gesteld.

- 1p **10** Welke omschrijving vat het best samen welk antwoord tekst 1 geeft op die vragen?
- A** Het is goed dat digitale technologieën beschikbaar zijn om zelfstandigheid bij kinderen aan te leren. Het risico bestaat wel dat die technologieën misbruikt worden bij de opvoeding, maar de opvoeding wordt uiteindelijk beter.
 - B** Het is onverstandig dat digitale technologieën worden ingezet om kinderen in de gaten te houden. Opvoeden is namelijk bedoeld om kinderen zelfstandigheid aan te leren. In die zin is de opvoeding slechter geworden.
 - C** Nieuwe digitale technologieën maken het mogelijk om kinderen beter in de gaten te houden. Tegelijkertijd belemmeren ze echter de groei naar zelfstandigheid. De opvoeding wordt daarmee niet echt beter.
 - D** Op de langere termijn zal blijken dat kinderen gebaat zijn bij sturing en controle. Nieuwe digitale technologieën bieden daartoe mogelijkheden. Hoewel er ook kanttekeningen te maken zijn, wordt de opvoeding beter.